

Εφαρμοσμένα Θέματα Παθολογικού Γήρατος

Μάθημα 4: Άλλες μορφές Άνοιας

Άνοια

Ορισμοί Άνοιας

Τι να κρατήσουμε;

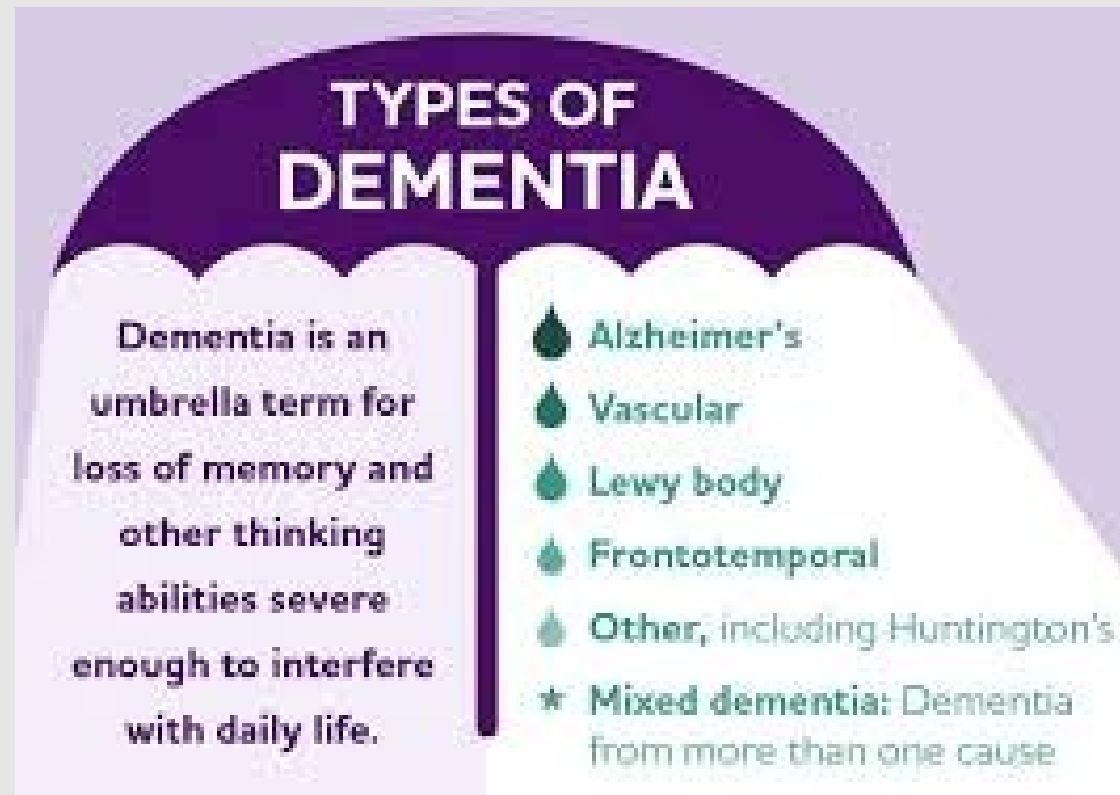
άνοια =

- στερητικό A + νους: απώλεια νοητικών ικανοτήτων
 - Μνήμη
 - Λόγος
 - Αφηρημένη σκέψη
 - Αντίληψη
 - Κρίση
 - Αλλαγής προσωπικότητας
- Διαταραχή κοινωνικής ή επαγγελματικής λειτουργικότητας. (από πρότερο επίπεδο)

Μορφές Άνοιας

Μορφές Άνοιας

Μορφές Άνοιας

5 Common Types of Dementia

Dementia is the broad term used to describe a number of different conditions affecting the brain

Alzheimer's Disease

One of the most common forms of dementia, Alzheimer's is an abnormal shrinkage of the brain that affects every brain functions and causes significant changes, particularly in behaviour and interpersonal relationships.

Dementia with Lewy Bodies

Also known as "cortical Lewy body disease" or "diffuse Lewy body disease" it's similar to Alzheimer's in that it can cause tremors and stiffness. It may be accompanied with sleeping disorders and visual hallucinations.

Vascular Dementia

Also referred to as "multi-infarct dementia" or "post-stroke dementia," stroke or vascular accidents cause brain damage and tissue loss. Alzheimer-like symptoms can appear, such as memory disorders, bad decision making, and difficulty in planning.

Frontotemporal Dementia

When the neurodegeneration affects frontal and temporal lobes of the brain, it causes changes in behaviour and personality. It is marked by more emotional changes than cognitive impairment.

Mixed Dementia

When someone is affected by two types of dementia, such as Alzheimer's disease with vascular dementia, it is referred to as Mixed Dementia.

Αγγειακή Άνοια

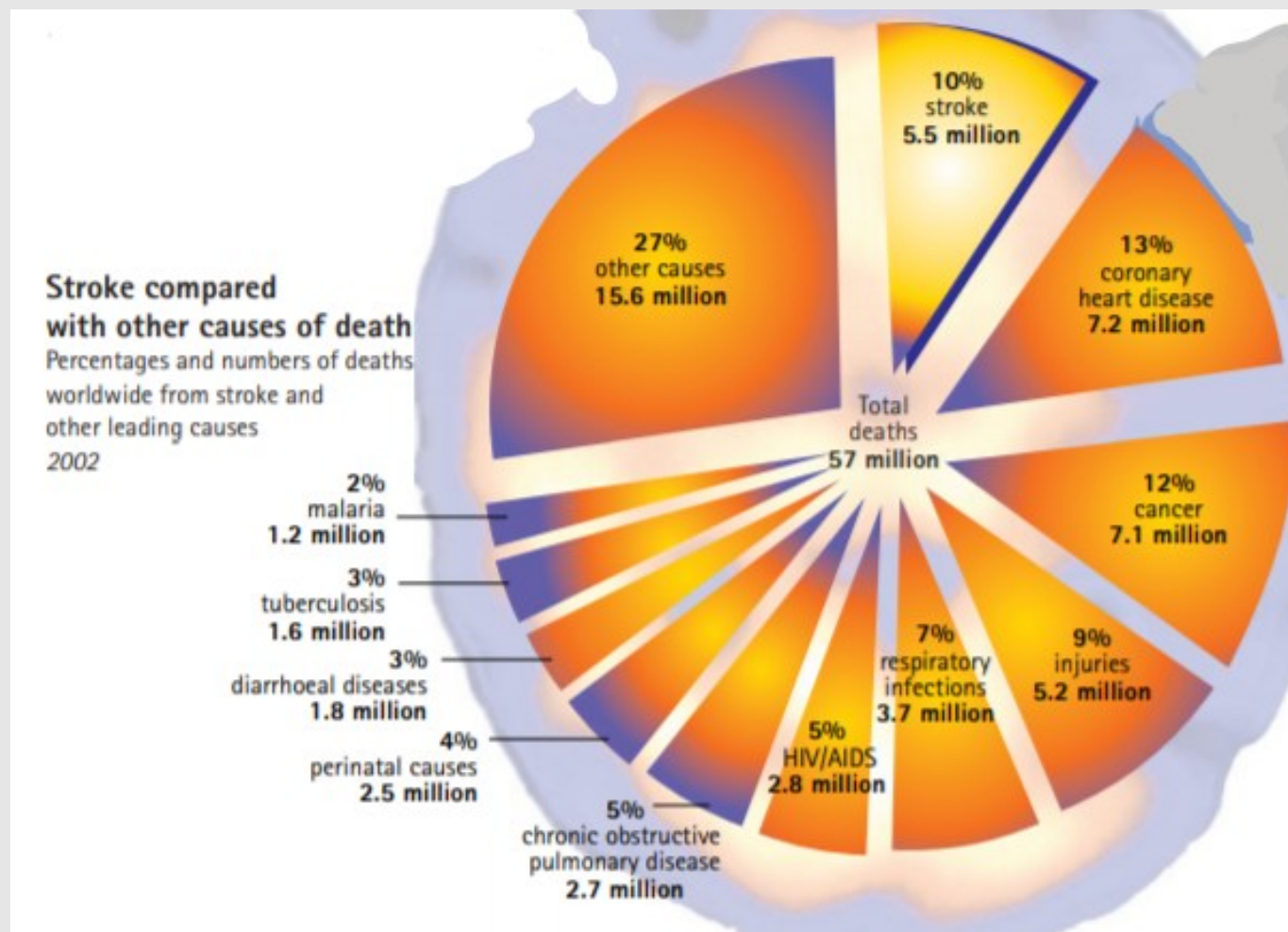
Αγγειακή Άνοια

Κριτήρια:

- Άνοια
- Ενδείξεις εγκεφαλικών αγγειακών βλαβών από το ιστορικό, την εξέταση ή την απεικόνιση
- Αιτιώδης σχέση ανάμεσα στην αγγειακή βλάβη και την άνοια
 - Χρονική συσχέτιση (3 μήνες)
 - Σταδιακή – βήμα/βήμα – κλιμακωτή χειροτέρευση νοητικών λειτουργιών σχετιζόμενη με αγγειακά συμβάντα
 - Απεικόνιση βλαβών σε περιοχές σημαντικές για ανώτερες νοητικές λειτουργίες

Αγγειακό Εγκεφαλικό Επεισόδιο (ΑΕΕ)

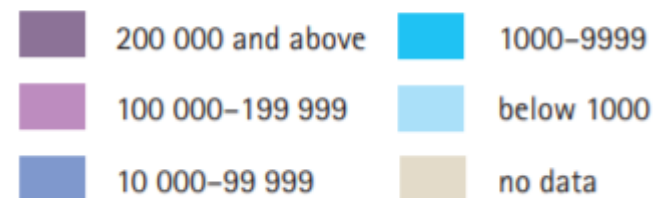
- Ιδιαίτερα συχνό
- Είναι η τρίτη πιο συχνή αιτία θανάτου, μετά την καρδιακή νόσο και τον καρκίνο και είναι η κυρίαρχη αιτία αναπηρίας στα άτομα άνω των 60 ετών
- «Σιωπηλά εγκεφαλικά», χωρίς έκδηλες κινητικές ή αισθητικές μεταβολές, παραμένουν αδιάγνωστα, μέχρι να συμβεί ένα μεγαλύτερο ή μέχρι να βρεθεί τυχαία σε κάποια απεικόνιση

Αγγειακό Εγκεφαλικό Επεισόδιο (ΑΕΕ)

Number of deaths from stroke
2002

Αγγειακή Άνοια

Η κλινική εικόνα στην Αγγειακή Άνοια παρουσιάζει μεγάλη ετερογένεια και ποικίλλει ανάλογα με την εντόπιση και την έκταση των αγγειακών βλαβών. Μπορεί να έχουμε Αγγειακή Άνοια:

1. μετά από προσβολή μικρών περιοχών του εγκεφάλου αλλά με στρατηγική ως προς τη νοητική λειτουργία σημασία τους,
2. σε μικροαγγειοπάθεια (δηλαδή σε νόσο των μικρών αγγείων),
3. σε νόσο των μεγάλων αγγείων,
4. σε υποαιμάτωση

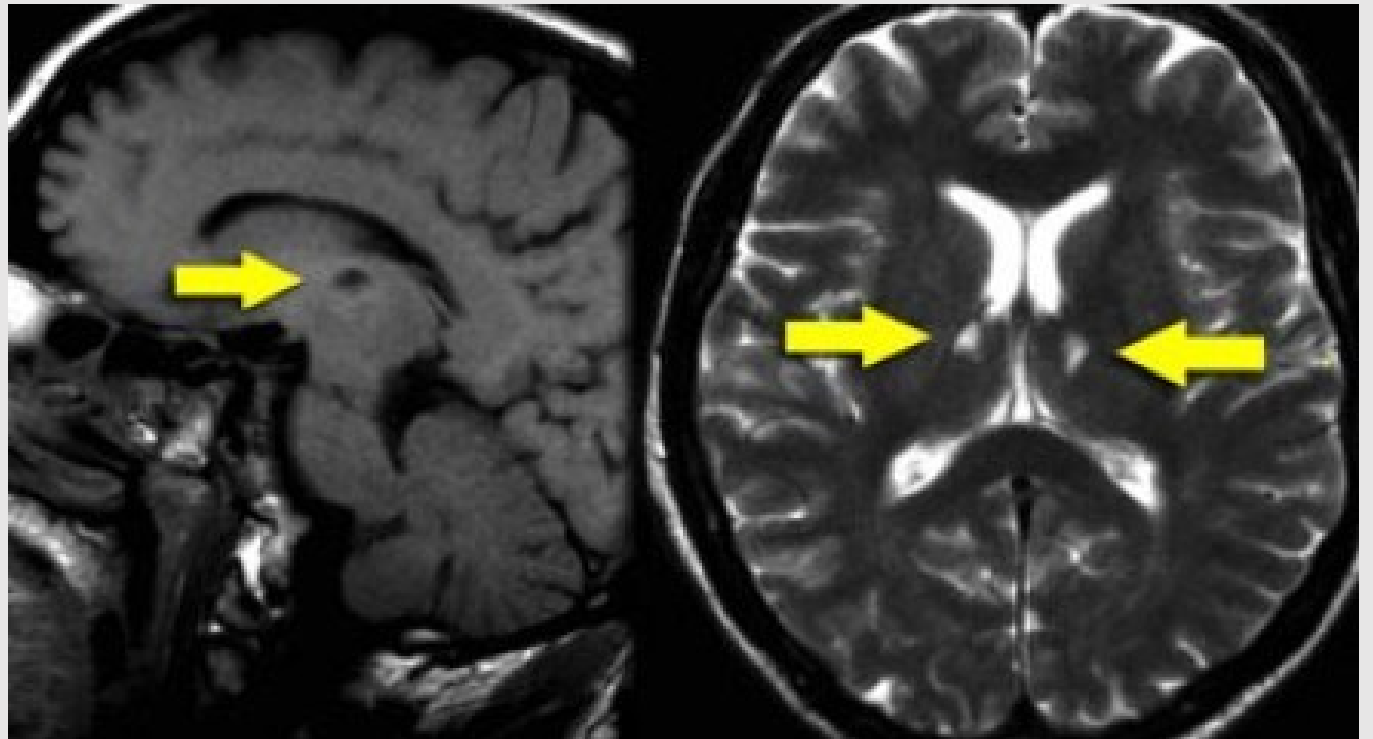
Τα συμπτώματα είναι πιθανόν να ποικίλλουν ανάλογα με τη θέση των αγγειακών βλαβών. Μπορεί να περιλαμβάνουν διαταραχές μνήμης, λόγου και επιτελικών ικανοτήτων, καθώς είναι συχνή η εμφάνιση εγκεφαλικών επεισοδίων στις κροταφικές, βρεγματικές και μετωπιαίες περιοχές του εγκεφάλου.

Αγγειακή Άνοια

Strategic Infarct. The medial nuclei of the thalamus play an important role in memory and learning. A large unilateral infarction or bilateral infarctions in this region can cause dementia.

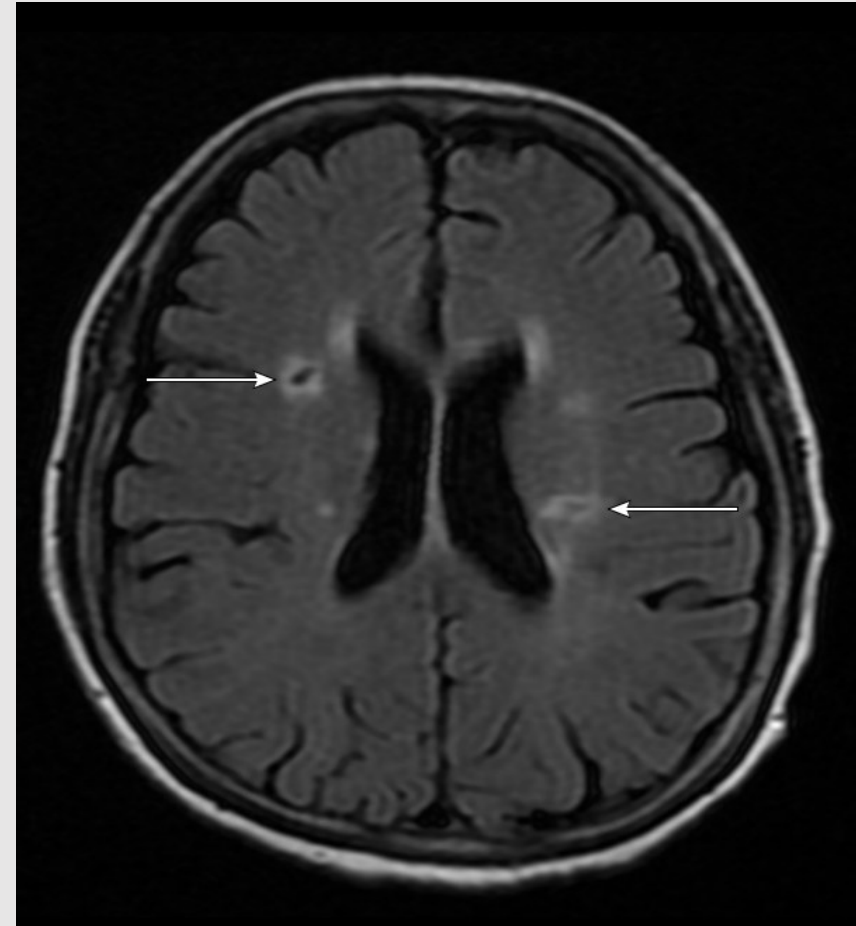
[obtained from <http://www.radiologyassistant.nl/en/p43dbf6d16f98d/dementia-role-of-mri.html#i45e189f04d080>]

Στρατηγικά
έμφρακτα

Αγγειακή Άνοια

Small vessel disease. Axial FLAIR MRI scan demonstrating lacunar infarcts (arrows). Lacunes are defined radiologically as round or ovoid, subcortical, fluid-filled cavities (signal similar to cerebrospinal fluid) of between 3 and approximately 15 mm in diameter. FLAIR: fluid-attenuated inversion recovery. [obtained from https://www.uptodate.com/contents/image?imageKey=NEURO%2F119394&topicKey=NEURO%2F5085&search=vascular%20dementia&source=outline_link&selectedTitle=1~54]

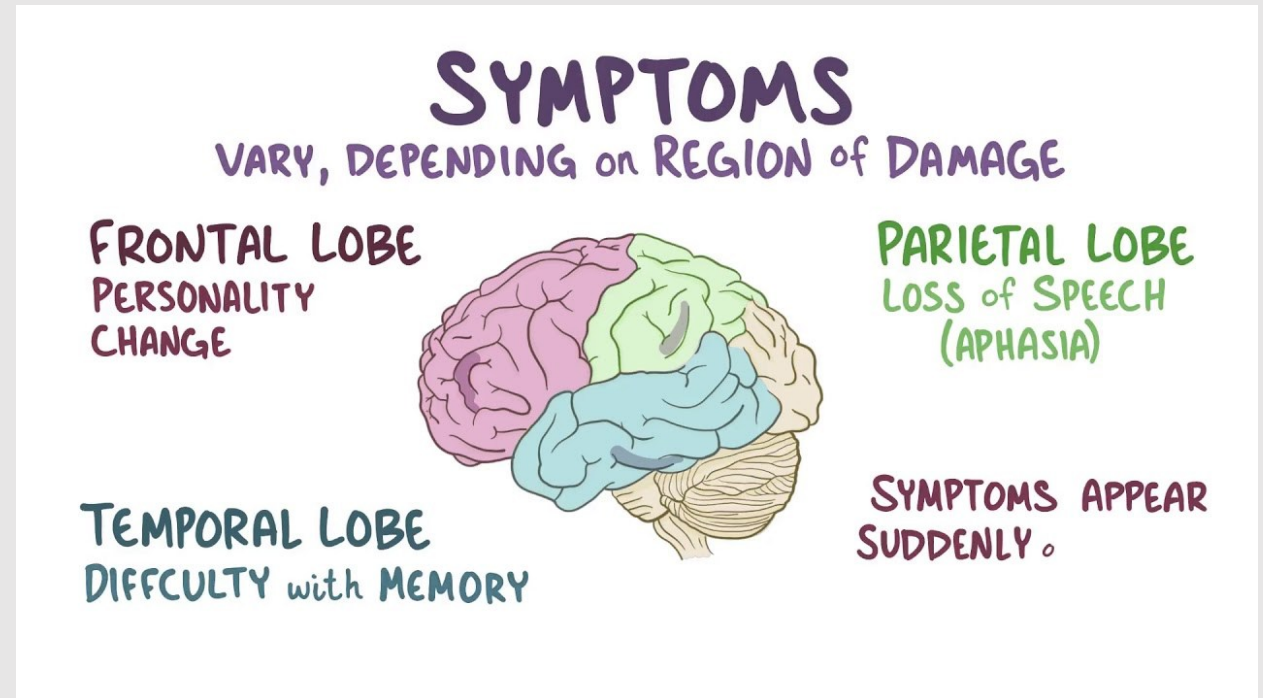
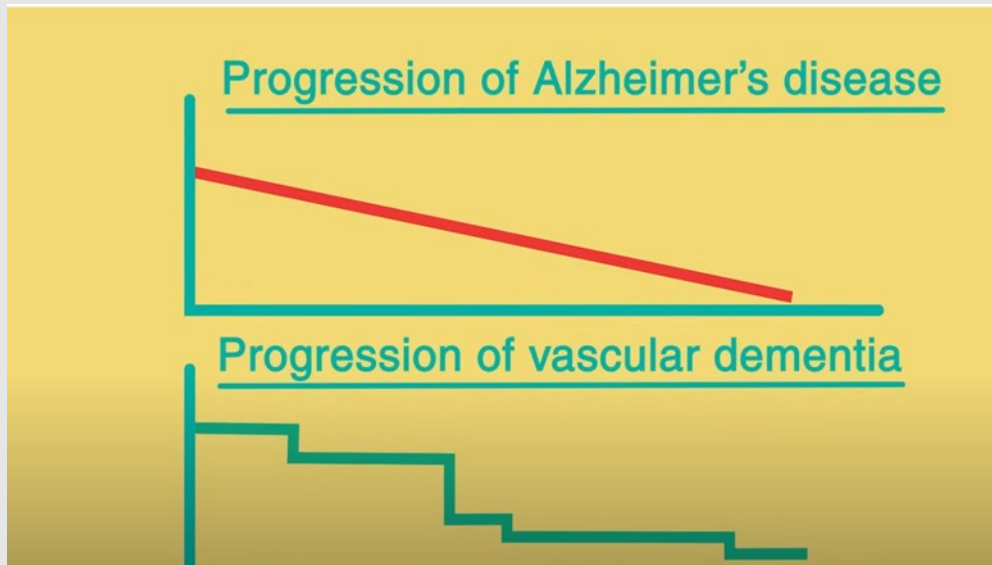

Νόσος μικρών αγγείων

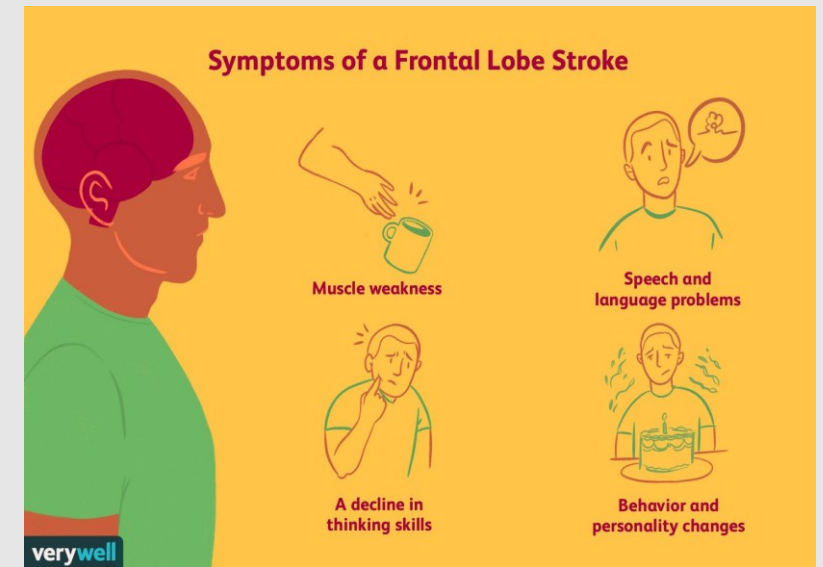
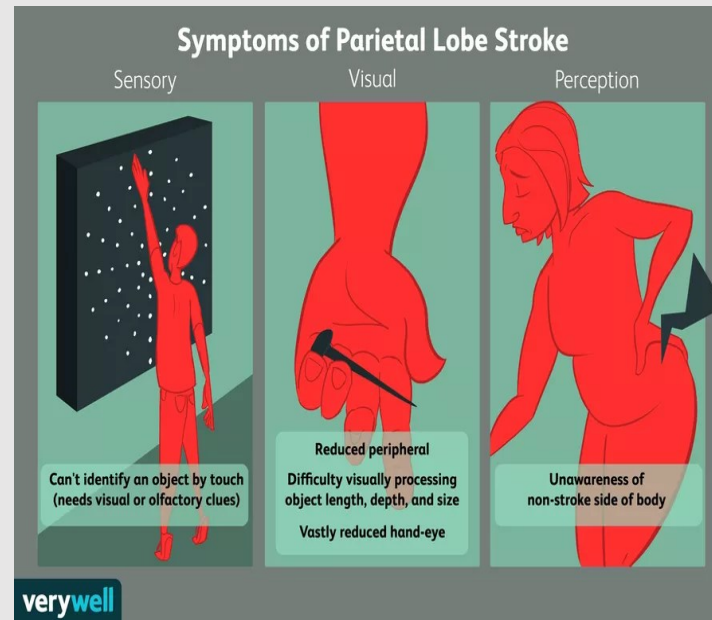
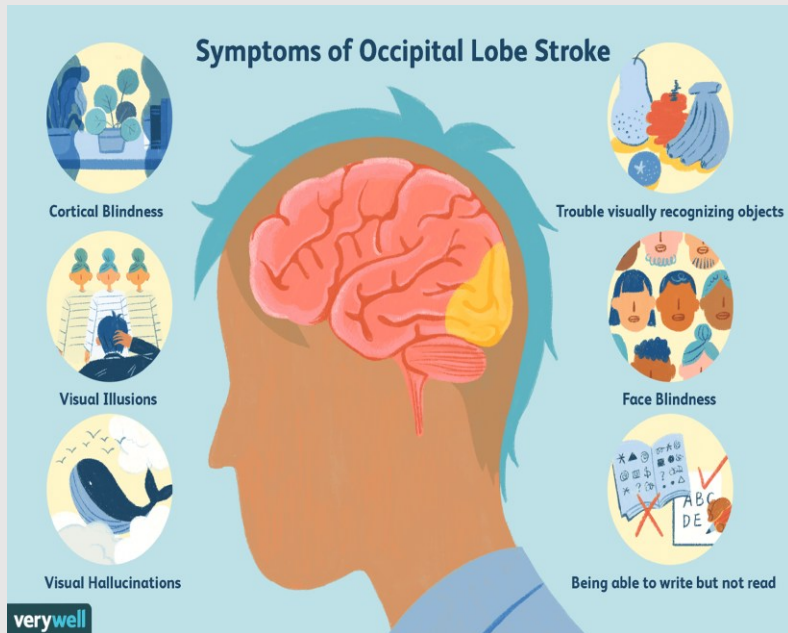
Αγγειακή Άνοια

Πρόγνωση

Ποικίλλει – ανάλογα με το εάν επιπρόσθετα ΑΕΕ ή όχι

Αγγειακή Άνοια

Αγγειακή Άνοια

Παράγοντες κινδύνου:

- Ηλικία
- Υπέρταση
- Διαβήτης
- Κάπνισμα
- Δυσλιπιδαιμία
- Κολπική μαρμαρυγή
- Παχυσαρκία
- Γενετικοί παράγοντες (CADASIL)

SPOT A STROKE™

F.A.S.T.

FACE Drooping

ARM Weakness

SPEECH Difficulty

TIME to Call 911

Learn more at stroke.org

Ο χρόνος είναι ...εγκέφαλος

Αγγειακή Άνοια

Θεραπεία πρόσφατου ΑΕΕ

- Θρομβόλυση
- Θρομβεκτομή

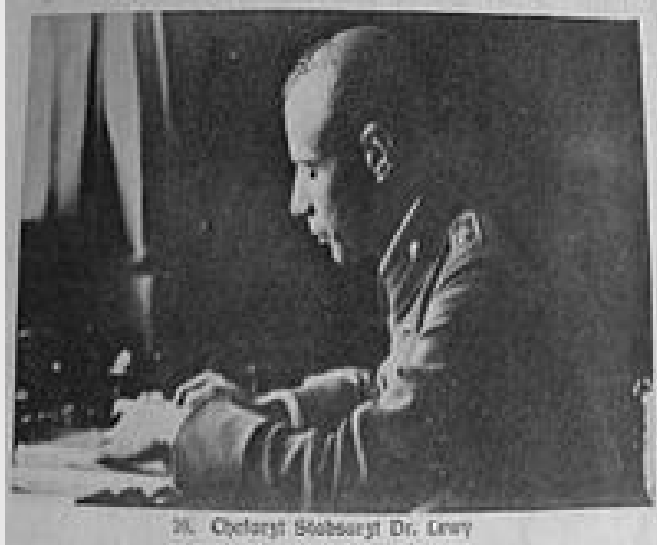
Πρόληψη νέου ΑΕΕ

- Θεραπεία αγγειακών παραγόντων κινδύνου
- Δευτερογενής πρόληψη αγγειακού εγκεφαλικού
 - Αντιαιμοπεταλιακά
 - Αντιπηκτικά

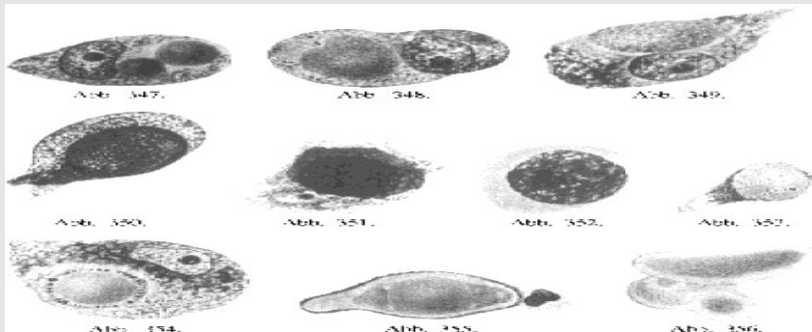
Εάν κλινικά δίνεται η εικόνα μεικτής άνοιας (Αγγειακής + τύπου Αλτσχάιμερ), τότε: Θεραπεία ως άνοια τύπου Αλτσχάιμερ

Άνοια με Σωματία Lewy

Άνοια με Σωματία Lewy

Photograph of
Freidrich
Heinrich Lewy as
a surgeon major
in Turkey during
World War I.

Drawings of the Lewy bodies
[Lewy et al., 1923]

- 1885 Βερολίνο – 1950 Haverfort Pennsylvania
- Σπουδές Βερολίνο και Ζυρίχη
- Εργάστηκε στο Μόναχο
- Βερολίνο έως 1833
- Έφυγε απο Ναζιστική Γερμανία στη Βρετανία (1933) και εν συνεχεία στις ΗΠΑ (1934)
- Στρογγυλές συστάδες πρωτεϊνών που συγκεντρώνονται μέσα στα νευρικά κύτταρα του εγκεφάλου.
- Μία από τις πρωτεΐνες αυτές ονομάζεται άλφα-συνουκλεΐνη (alpha-synuclein), και οι συστάδες που σχηματίζει ονομάζονται σωματία του Lewy.

Άνοια με Σωματία Lewy

- Συγγενεύει με τη νόσο Parkinson: Περίπου 30% των ατόμων με νόσο Parkinson αναπτύσσουν τελικά Άνοια (τη λεγόμενη Άνοια της Parkinson), ενώ ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά της Άνοιας με Σωματία Lewy είναι η εμφάνιση συμπτωμάτων παρκινσονισμού (συμπτωμάτων παρόμοιων με της Parkinson).
- Άνοια τύπου Alzheimer → πλάκες αμυλοειδούς και νευροϊνιδιακά συμπλέγματα
- Νόσος του Πάρκινσον → σωματία Lewy στη μέλανα ουσία καθώς και απώλεια των κυττάρων της μέλαινας ουσίας
- Άνοια με Σωματία Lewy → σωματία Lewy σε πολλές περιοχές του εγκεφάλου και συχνά και στο νεοφλοιό. Όμως 80-90% των ασθενών με ΑΣΛ έχουν και πλάκες αμυλοειδούς, ενώ σπανιότερα έχουν και νευροϊνιδιακά συμπλέγματα πρωτεΐνης ταυ.

Άνοια με Σωματίδια Lewy

2^η σε συχνότητα άνοια – 12-30% των ανοιών

Βασικά κριτήρια (άνοια + ...):

- Εξωπυραμιδικά – **Παρκινσονισμός** (συμμετρική δυσκαμψία, βραδυκινησία, ασυνήθης ο τρόμος ηρεμίας)
- Επαναλαμβανόμενες, λεπτομερείς, ζωντανές οπτικές **ψευδαισθήσεις** (άνθρωποι, ζώα, κλπ)
- **Διακυμάνσεις** νοητικές με σκαμπανευάσματα προσοχής και εγρήγορσης

Άνοια με Σωματία Lewy

Μύθος 1: Η απώλεια μνήμης είναι το πρώτο και κύριο σύμπτωμα

Πραγματικότητα: Αντίθετα με το Αλτσχάιμερ, στην DLB τα πρώτα συμπτώματα είναι συχνά η σύγχυση, η αστάθεια, οι διαταραχές ύπνου και οι παραισθήσεις, ενώ η απώλεια μνήμης μπορεί να εμφανιστεί αργότερα.

Μύθος 2: Οι παραισθήσεις στην DLB είναι πάντα τρομακτικές

Πραγματικότητα: Πολλοί ασθενείς με DLB έχουν οπτικές ψευδαισθήσεις (όπως να βλέπουν ανθρώπους ή ζώα που δεν υπάρχουν), αλλά αυτές δεν είναι πάντα τρομακτικές. Κάποιοι αναφέρουν ότι βλέπουν γνώριμα πρόσωπα και δεν φοβούνται. Ωστόσο, σε πιο προχωρημένα στάδια, οι ψευδαισθήσεις μπορεί να γίνουν ενοχλητικές.

Μετωποκροταφική Άνοια

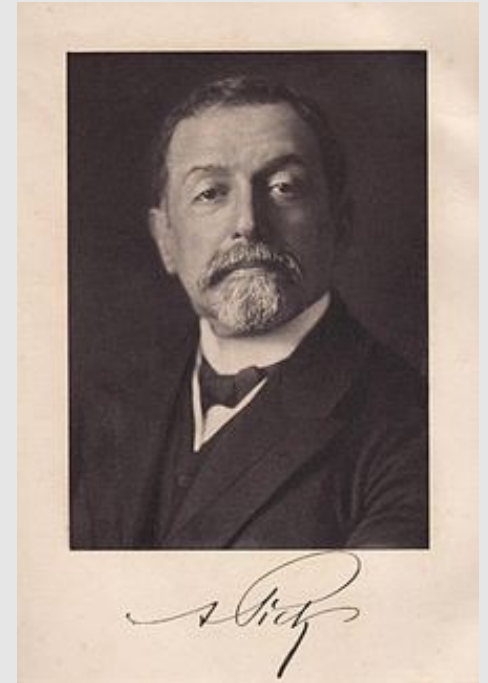
Μετωποκροταφική Άνοια

1851 Τσεχία – 1924 Πράγα

Σπουδές Βερολίνο

Εργάστηκε στο άσυλο του Wehnen (Γερμανία) και ήταν διευθυντής της σχολής Νευροπαθολογοανατομίας της Πράγας

Μεταξύ 1892-1904 δημοσίευσε ανοϊκά περιστατικά με διαταραχές λόγου και προσωπικότητας και σοβαρή περικεχαρακωμένη ατροφία (με απότομη μετάβαση παθολογοανατομικά ανάμεσα στις υγιείς και ατροφικές περιοχές) μετωπιαίου και κροταφικού λοβού

Μετωποκροταφική Άνοια

- Είναι όρος ομπρέλα που περιλαμβάνει διάφορους υποτύπους
- Εκφυλιστικά νοσήματα που προσβάλλουν μετωπιαίους και κροταφικούς λοβούς
- Ηλικία έναρξης: 45-65 ετών
- Το πιο χαρακτηριστικό γνώρισμα είναι η εμφανής μεταβολή στην κοινωνική συμπεριφορά και την προσωπικότητα (που μερικές φορές εμφανίζεται χρόνια πριν τη διάγνωση), διαταραχές του λόγου ή και τα δύο
- Η FTD είναι συχνή αιτία προγεροντικής άνοιας και είναι η τρίτη πιο συχνή αιτία εκφυλιστικής άνοιας, ευθύνεται για το 3-16% όλων των ανοιών, μετά τη Νόσο Alzheimer (AD) και την άνοια με σωμάτια Lewy.

Μετωποκροταφική Άνοια

Παθολογοανατομικά, στη ΜΚΑ διαπιστώνονται συνήθως 2 τύποι βλαβών:

- τύπου πρωτεΐνης τ (50% των ασθενών με ΜΚΑ. Σε αντίθεση με τη νόσο Alzheimer που τα έγκλειστα πρωτεΐνης τ είναι κυρίως ενδονευρωνικά, στη ΜΚΑ είναι κυρίως στα κύτταρα της γλοίας)
- τύπου TDP-43 (50% των ασθενών με ΜΚΑ).

Μετωποκροταφική Άνοια

Γνωστικά προβλήματα

- Σύνδρομο γνωστικής δυσλειτουργίας (σχεδιασμός και οργάνωση εργασιών)
- Διαταραχή Μνήμης Εργασίας
- Μνήμη: ήπιες δυσκολίες και σημαντικά μικρότερες από τις επιτελικές (αντίστροφο από Alzheimer)
- Απουσία αντιληπτικών και χωρικών διαταραχών
- Μορφές Μετωποκορταφικής με διαταραχές λόγου

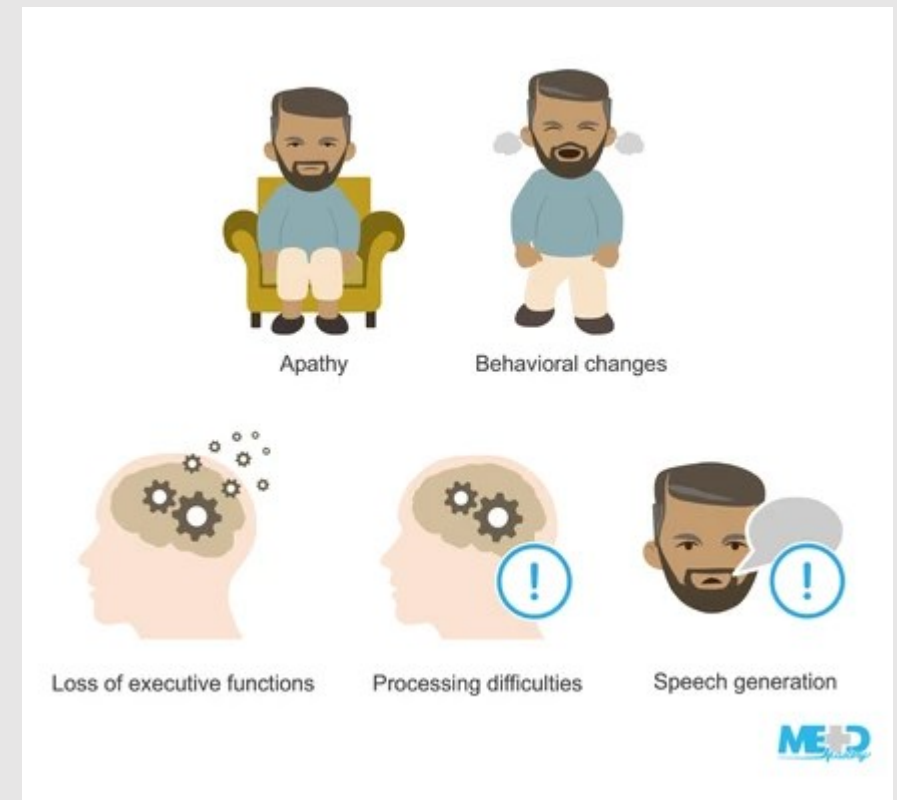
Μη γνωστικά, συμπεριφορικά προβλήματα

- Συμπεριφορικό δυσλειτουργικό σύνδρομο
- Άρση αναστολών- Παρορμητικότητα
- Διαταραχές στην κοινωνική συμπεριφορά
- Απάθεια
- Στερεοτυπική συμπεριφορά
- Λαιμαργία
- Αργότερα, στην πορεία της νόσου πιθανή αλόγιστη χρήση στόματος

Μετωποκροταφική Άνοια

Τύποι:

1. Συμπεριφορική
2. Πρωτοπαθής Προϊούσα Αφασία
 - Προοδευτική Μη Ρέουσα Αφασία
 - Σημασιολογική Άνοια

Μετωποκροταφική Άνοια

Συμπεριφορική

- Σαν κατάθλιψη:
Απάθεια, αβουλία, έλλειψη ενδιαφέροντος, κοινωνική απόσυρση
- Σα μανία:
Άρση αναστολών, μη σεβασμός κοινωνικών κανόνων, παρορμητικότητα, υπερσεξουαλικότητα κλπ.
- Σαν ιδεοψυχαναγκαστική:
Στερεότυπη, άκαμπτη, ψυχαναγκαστική συμπεριφορά, τελετουργίες, κωλύματα
Αλλαγή προηγούμενων συνηθειών – προτιμήσεων

Μετωποκροταφική Άνοια

- Στερεοτυπικές συμπεριφορές: επαναλαμβανόμενες κινητικές ρουτίνες αλλά και σύνθετες εμμονές. Οι ασθενείς μπορεί να παρουσιάσουν επαναλαμβανόμενες κινήσεις, όπως τρίψιμο των χεριών, κίνηση του κορμού μπρος πίσω και ρουθουνίσματα.
- Καταναγκασμοί: υπερβολική ακρίβεια, επαναλαμβανόμενους ελέγχους των κλειδαριών και των ρολογιών, καταμετρήσεις, και συμπεριφορές συσσώρευσης.
- Αλλαγές στις διατροφικές συνήθειες: ανάρμοστοι τρόποι στο τραπέζι, υπερβολικό γέμισμα του στόματος με φαγητό, υπερκατανάλωση τροφής, και καταναγκαστική κατανάλωση συγκεκριμένων ειδών τροφής.
- Σε αντίθεση με τους ασθενείς με νόσο Alzheimer (AD), οι ασθενείς με bvFTD αποδίδουν καλύτερα στις οπτικοχωρικές δεξιότητες και στην εκμάθηση νέων πληροφοριών, επειδή ο βρεγματικός και ο εσω κροταφικός λοβός είναι σχετικά ανέπαφοι στην πρώιμη bvFTD.

Μετωποκροταφική Άνοια

- Οι ασθενείς με συμπεριφορική παραλλαγή της μετωποκροταφικής εκφύλισης συνήθως διαγιγνώσκονται λανθασμένα με ψυχιατρικές διαταραχές ή άλλες νευρολογικές νόσους, καθώς η εμφάνιση της νόσου περιλαμβάνει διαταραχές της συμπεριφοράς ή της προσωπικότητας.
- Η απάθεια και έλλειψη ενδιαφέροντος, και τα δύο πρώιμα συμπτώματα στην bvFTD, μπορεί να διαγνωσθούν λανθασμένα ως ενδείξεις κατάθλιψης.
- Η άρση αναστολών στην bvFTD μπορεί να παρερμηνευτεί ως μανιακό επεισόδιο, ψυχαναγκαστική διαταραχή ή διαταραχή προσωπικότητας

Μετωποκροταφική Άνοια

Πρωτοπαθής Προϊούσα Αφασία

- Προϊούσα μη ρέουσα αφασία

Δυσκολία έκφρασης λόγου – φυσιολογική κατανόηση

Μη ρέων λόγος

Λογοπενία

Αργή, κοπιώδης ομιλία

- Σημασιολογική άνοια

Ρέων λόγος – δυσκολία κατανόησης

Απώλεια νοήματος λέξεων

Μετωποκροταφική Άνοια

Μύθος 1: Η Απώλεια Μνήμης Είναι το Πρώτο Σύμπτωμα όλων των ανοιών, άρα και της ΜΚΑ

Πραγματικότητα: Αντίθετα με τη νόσο Αλτσχάιμερ, όπου το κυρίαρχο σύμπτωμα είναι η απώλεια μνήμης, η μετωποκροταφική επηρεάζει αρχικά τη συμπεριφορά, την προσωπικότητα, τη γλώσσα ή την κίνηση. Τα προβλήματα μνήμης μπορεί να εμφανιστούν αργότερα, αλλά δεν είναι το πρώτο σύμπτωμα.

Μύθος 2: Η Μετωποκροταφική Άνοια Είναι Πολύ Σπάνια

Πραγματικότητα: Ενώ η FTD είναι λιγότερο γνωστή από τη νόσο του Αλτσχάιμερ, είναι μία από τις πιο κοινές αιτίες άνοιας σε άτομα κάτω των 65 ετών. Συχνά παραμένει αδιάγνωστη ή λανθασμένα διαγνωσμένη ως ψυχιατρική διαταραχή.

Μετωποκροταφική Άνοια

Πρόγνωση

- Ρυθμοί εξέλιξης παρόμοιοι με Άνοια τύπου Αλτσχάιμερ
6-9 έτη
- Σε ~10% συνυπάρχει νόσος κινητικού νευρώνα – χειρότερη πρόγνωση
~3 έτη

Μετωποκροταφική Άνοια

Θεραπεία

- Νοητική δυσλειτουργία
Δεν υπάρχει αιτιολογική θεραπεία
- Διαταραχές συμπεριφοράς
Αντικαταθλιπτικά – συνήθως SSRIs ή SNRIs
Άτυπα νευροληπτικά
Υπναγωγά

Alzheimer’s disease (AD) – History, definitions and diagnosis

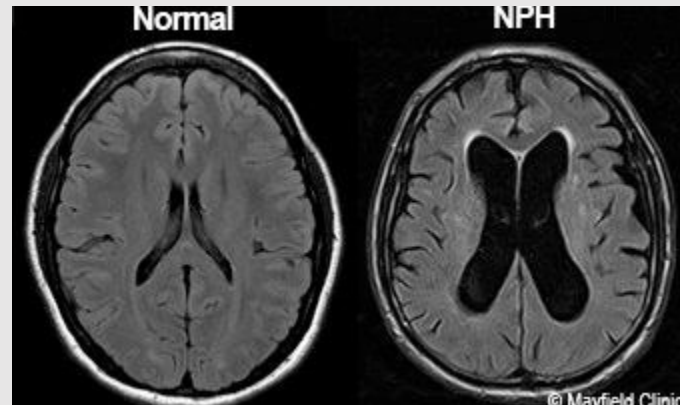
Cognitive–behavioural profiles of neuropsychologically distinct dementia syndromes

	Dementia of Alzheimer type (amnesic dementia plus)		Primary progressive aphasia		Behavioural variant FTD	
	Early Stage	Late Stage	Early Stage	Late Stage	Early Stage	Late Stage
Language	Mild impairment	Severe impairment	Moderate to severe impairment	Severe impairment	Mild impairment	Severe impairment
Explicit memory	Severe impairment	Severe impairment	Mild impairment	Severe impairment	Mild to moderate impairment	Severe impairment
Executive functions	Mild to moderate impairment	Severe impairment	Mild to moderate impairment	Moderate to severe impairment	Mild to moderate impairment	Severe impairment
Behaviour	Mild impairment	Severe impairment	Mild impairment	Severe impairment	Severe impairment	Severe impairment

Υδροκέφαλος Φυσιολογικής Πίεσης

Υδροκέφαλος Φυσιολογικής Πίεσης

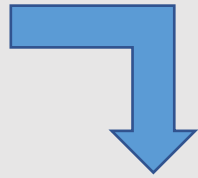
- Ο εγκέφαλος έχει στο εσωτερικό του κάποιους χώρους που ονομάζονται κοιλίες
- Οι κοιλίες είναι γεμάτες με ένα υγρό που παράγουν οι ίδιες (εγκεφαλονωτιαίο υγρό-ENY)
- Το ENY κυκλοφορεί συνεχώς μέσα στον εγκέφαλο και διοχετεύεται στη βάση του
- Όταν για οποιοδήποτε λόγο, εμποδίζεται η ροή από τις κοιλίες προς τη βάση του εγκεφάλου, το ENY μαζεύεται μέσα στις κοιλίες και έτσι αυξάνεται το μέγεθός του → υδροκέφαλος

Υδροκέφαλος Φυσιολογικής Πίεσης

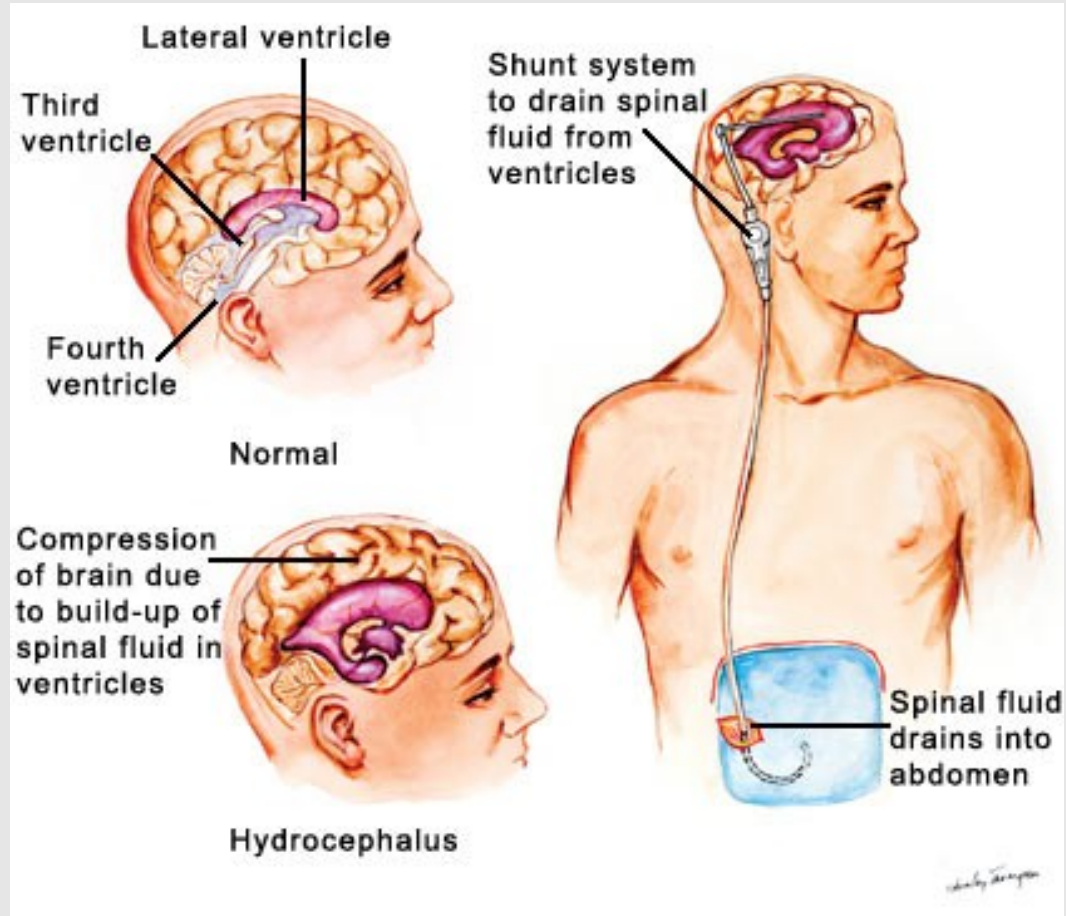
Τριάδα συμπτωμάτων

- Διαταραχή βάδισης
- Διαταραχές ουροποιητικού
- Γνωστική Διαταραχή

- Αρχικά μπορεί να είναι ήπια, περιλαμβάνει: διαταραχή συγκέντρωσης – προσοχής, ψυχοκινητική επιβράδυνση, επιτελική δυσλειτουργία, προβληματική ελεύθερη ανάκληση

Υδροκέφαλος Φυσιολογικής Πίεσης- Θεραπεία

Ο ρόλος του Νευροψυχολόγου είναι:

1. Να εκτιμήσει ακριβώς τις νοητικές δυσκολίες
2. Να δει αν υπάρχει αλλαγή νοητική μετά την αφαίρεση ποσότητας ΕΝΥ, ως μία εκτίμηση της αποτελεσματικότητας της τοποθέτησης βαλβίδας

Υδροκέφαλος Φυσιολογικής Πίεσης

Θεραπεία

- Σε ποσοστό που μπορεί να φτάνει και το ~50% μπορεί να συνυπάρχουν εκφυλιστικές βλάβες τύπου Αλτσχάιμερ
- Κοιλιο-Περιτοναϊκή Παράκαμψη
 - Θεαματικότερα αποτελέσματα για το βάδισμα
 - Λιγότερο αποτελεσματική για νόηση ή για ακράτεια
- Θεραπεία διαταραχών συμπεριφοράς – νευροψυχιατρικών συμπτωμάτων

Μορφές Άνοιας

A CARLAT PSYCHIATRY REFERENCE TABLE

Differentiating Among the Most Common Types of Dementia		
	Symptoms (most characteristic symptoms in bold)	Neuropathology
Alzheimer's dementia	Short-term memory loss Difficulty learning new information Impaired executive function	Amyloid plaques and neurofibrillary tangles
Dementia with Lewy bodies	Visual hallucinations Fluctuation in cognition REM sleep behavior disorder Neuroleptic sensitivity Parkinsonism	Intracellular deposits of misfolded alpha-synuclein (Lewy bodies)
Frontotemporal dementia	Disinhibition, apathy, compulsive behavior (behavioral variant) Gradual language dysfunction (primary progressive aphasia)	Atrophy of frontal and temporal regions of the brain Hyperphosphorylated tau protein
Vascular dementia	Impaired executive function and complex attention Symptoms vary depending on location	Large and small vessel disease Chronic progressive white matter disease Prior infarcts

From the Article:
"How to Distinguish the Dementias"
by Jose Ribas Roca, MD

The Carlat Geriatric Psychiatry Report, Volume 1, Number 1, January/February/March 2022
www.thecarlatreport.com

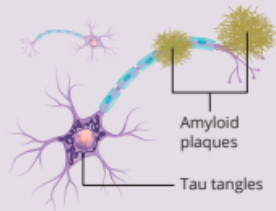
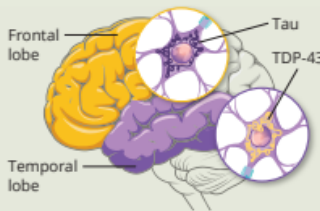
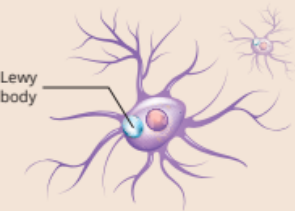
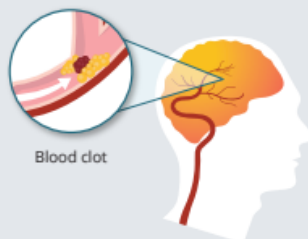
Μορφές Άνοιας

Understanding Different Types of Dementia

As we age, it's normal to lose some neurons in the brain. People living with dementia, however, experience far greater loss. Many neurons stop working, lose connections with other brain cells, and eventually die. At first, symptoms can be mild, but they get worse over time. Read on to learn more about four different types of dementia.

TYPES OF DEMENTIA

Alzheimer's Disease	Frontotemporal Dementia	Lewy Body Dementia	Vascular Dementia
What Is Happening in the Brain?*			
Abnormal deposits of proteins form amyloid plaques and tau tangles throughout the brain. 	Abnormal amounts or forms of tau and TDP-43 proteins accumulate inside neurons in the frontal and temporal lobes. 	Abnormal deposits of the alpha-synuclein protein, called "Lewy bodies," affect the brain's chemical messengers. 	Conditions, such as blood clots, disrupt blood flow in the brain.

*These changes are just one piece of a complex puzzle that scientists are studying to understand the underlying causes of these forms of dementia and others.

Μορφές Άνοιας

TYPES OF DEMENTIA			
Alzheimer's Disease	Frontotemporal Dementia	Lewy Body Dementia	Vascular Dementia
Symptoms			
Mild • Wandering and getting lost • Repeating questions Moderate • Problems recognizing friends and family • Impulsive behavior Severe • Cannot communicate	Behavioral and Emotional • Difficulty planning and organizing • Impulsive behaviors • Emotional flatness or excessive emotions Movement Problems • Shaky hands • Problems with balance and walking Language Problems • Difficulty making or understanding speech <i>There are several types of frontotemporal disorders, and symptoms can vary by type.</i>	Cognitive Decline • Inability to concentrate, pay attention, or stay alert • Disorganized or illogical ideas Movement Problems • Muscle rigidity • Loss of coordination • Reduced facial expression Sleep Disorders • Insomnia • Excessive daytime sleepiness Visual Hallucinations	• Forgetting current or past events • Misplacing items • Trouble following instructions or learning new information • Hallucinations or delusions • Poor judgment
Typical Age of Diagnosis			
Mid 60s and above, with some cases in mid-30s to 60s	Between 45 and 64	50 or older	Over 65
Diagnosis			
Symptoms can be similar among different types of dementia, and some people have more than one form of dementia, which can make an accurate diagnosis difficult. Symptoms can also vary from person to person. Doctors may ask for a medical history, complete a physical exam, and order neurological and laboratory tests to help diagnose dementia.			
Treatment			
There is currently no cure for these types of dementia, but some treatments are available. Speak with your doctor to find out what might work best for you.			

Μορφές Άνοιας

Άνοια τύπου Alzheimer

Πραγματικότητα για το άτομο:

- Προοδευτική απώλεια μνήμης, ξεχνώντας πρόσφατα γεγονότα αλλά διατηρώντας παλιές αναμνήσεις.
- Αυξανόμενη σύγχυση και δυσκολία αναγνώρισης ατόμων, ακόμη και αγαπημένων προσώπων.
- Μπορεί να βιώνει **παραληρήματα** (π.χ., να πιστεύει ότι το σπίτι του δεν είναι το σπίτι του).
- Στα προχωρημένα στάδια υπάρχει **σοβαρός αποπροσανατολισμός** και τελικά απώλεια λόγου και κινητικότητας.

Μετωποκροταφική Άνοια

Πραγματικότητα για το άτομο:

- **Αλλαγές προσωπικότητας** που μπορεί να είναι δραστικές – ένα άτομο που ήταν ευγενικό μπορεί να γίνει αγενές, παρορμητικό ή κοινωνικά ακατάλληλο.
- Δεν καταλαβαίνει ότι η συμπεριφορά του έχει αλλάξει (**έλλειψη εναισθησίας**).
- **Η πραγματικότητα του φαίνεται φυσιολογική**, αλλά για τους άλλους η συμπεριφορά του φαίνεται εκτός ελέγχου.
- Αν έχει **Πρωτοπαθή Προϊούσα Αφασία (PPA)**, μπορεί να δυσκολεύεται να εκφραστεί, παρόλο που κατανοεί τους άλλους.

Μορφές Άνοιας

Αγγειακή Άνοια

Πραγματικότητα για το άτομο:

- Μπορεί να έχει "καλές και κακές μέρες"
- Η σκέψη και η επίλυση προβλημάτων γίνονται δυσκολότερες, αλλά η μνήμη μπορεί να παραμείνει ανεπηρέαστη στα αρχικά στάδια.
- Συναισθηματικές αλλαγές, όπως κατάθλιψη ή απάθεια, είναι συχνές.
- Μπορεί να καταλαβαίνει ότι κάτι δεν πάει καλά, γεγονός που προκαλεί απογοήτευση.

Άνοια με Σωματίδια Lewy

Πραγματικότητα για το άτομο:

- Οπτικές παραισθήσεις είναι συχνές – μπορεί να βλέπουν ανθρώπους, ζώα ή αντικείμενα που δεν υπάρχουν.
- Εναλλαγές στην προσοχή – κάποιες φορές φαίνονται σε εγρήγορση, ενώ άλλες φορές όχι.
- Μπορεί να εμφανίζουν συμπτώματα κινητικά-Παρκινσονικά, όπως τρόμο ή δυσκαμψία.